

**Arkivsak-dok.** 25/08624-1  
**Saksbehandler** Ellen Eliseussen

**Saksgang**  
Formannskapet 2023 - 2027  
Bystyret 2023 - 2027

**Møtedato**  
28.08.2025  
11.09.2025

**Sak nr.**  
79/25

## **Strategi og retningslinjer By- og næringsutviklingsfond**

---

### **Saksordførersak.**

*Saksordfører: Henriette Holt Gausdal*

*Medsaksbehandlere: Inge Michael Bilet og Elisabeth Drillestad Engebretsen*

### **Kommunedirektørens innstilling:**

1. Strategi og retningslinjer for By- og næringsutviklingsfondet vedtas og midlene gjøres søkbare fra og med 1. oktober 2025.
2. Kommunedirektøren gis myndighet til å behandle og fatte vedtak i søknader der det omsøkte støttebeløpet ikke overstiger kr. 100.000, -. Søknader med støttebeløp over kr. 100.000, - skal behandles og avgjøres av formannskapet.
3. Den årlige søkbare rammen er til enhver tid fondets innestående beløp. Midler som ikke utdeles i løpet av budsjettåret, overføres i sin helhet til påfølgende år.

### **Vedlegg:**

Retningslinjer by- og næringsutviklingsfond for Sarpsborg kommune

### **Sammendrag:**

Bystyret har vedtatt at det skal utarbeides en strategi og kriterier for et framtidig by- og næringsutviklingsfond.

Forslag til strategi og retningslinjer for fondet tar utgangspunkt i Handlingsprogram for næringsutvikling (HPN) 2025-2028, vedtatt av bystyret 14.11.2023. Kommunedirektøren foreslår at fondets formål skal være å bidra til økt verdiskaping, innovasjon og utvikling av et konkurransedyktig næringsliv i Sarpsborg kommune. Videre skal fondet stimulere til grønn omstilling, digitalisering, økt mangfold, økt sysselsetting og innovasjon.

Med en årlig avsetning på kr. 1.000.000, - er det nødvendig å målrette bruken av midlene slik at de gir størst mulig samfunnsøkonomisk gevinst. Kommunedirektøren foreslår derfor at midlene rettes mot forstudier og forprosjekter, med særlig vekt på samarbeidsprosjekter i nettverk, klynger eller mellom flere bedrifter og bransjer. For å sikre at midlene kommer næringslivet til gode, foreslås det at kommunale prosjekter ikke omfattes av støtteordningen. Fondet skal være et virkemiddel for å styrke kommersielle initiativ i regi av bedriftene selv.

Videre foreslår kommunedirektøren følgende rammer for ordningen:

- Maksimalt søknadsbeløp: kr. 500.000, - per søker pr. år
- Støtteandel: Maks 50 % av prosjektets totale kapitalbehov
- Utbetaling skjer etterskuddsvis etter godkjent sluttrapport og regnskap
- Kommunen kan foreta delutbetaling på inntil 20 % av innvilget tilskudd etter hvert som tilskuddsmottaker dokumenterer fremdrift i gjennomføringen av tiltaket
- Midlene gjøres søkbare fra og med 1. oktober 2025 med løpende søknadsfrist
- Formannskapet behandler søknader om tilskudd som overstiger 100.000 kr. Forvaltning av fondet utover dette legges til kommunedirektøren.
- Det skal legges vekt på effektiv og rask behandling av søknader

Kommunedirektøren anbefaler at strategi og retningslinjer for By- og næringsutviklingsfondet vedtas, og at midlene gjøres søkbare fra og med 1. oktober 2025.

### **Utredning:**

I forbindelse med bystyrets behandling av handlingsplan og budsjett for 2023-2026, ble det vedtatt at kommunedirektøren skulle utarbeide strategi og kriterier for bruk av et framtidig by- og næringsutviklingsfond for Sarpsborg kommune. Formannskapet vedtok i møte 28.09.2023 - PS 86/23 at Oppstartsnotat - By- og næringsutviklingsfond skulle danne grunnlaget for det videre arbeidet med retningslinjer for bruk og forvaltning.

Følgende punkter ble foreslått utredet:

1. Formål, målgruppe og målområder
2. Tildelingskriterier og indikator for måloppnåelse
3. Krav til søknaden
4. Kunngjøring
5. Krav til søknadsbehandling
6. Krav til søker der EØS avtalens regler om offentlig støtte gjelder
7. Krav til oppfølging av mottaker av støtte
8. Forvaltning av fondet

By- og næringsutviklingsfondet til Sarpsborg kommune skal ta utgangspunkt i Handlingsprogram for næringsutvikling (HPN) 2025-2028 som ble vedtatt av bystyret 14.11.2023. Handlingsprogrammet bygger på samfunnsplanens visjon «Sammen skaper vi», og de tre innsatsområdene bo, jobbe og besøke, med tilhørende målsetninger og strategiske grep:

- Det gode hjemstedet
- Jobbene for framtiden
- Opplevelser for livet

I samfunnsplanen tydeliggjøres det at miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft skal være en betingelse for utviklingen i Sarpsborg. Sarpsborg skal være en by i vekst, men en by som vokser på en bærekraftig måte. For å styrke Sarpsborg og regionens robusthet og omstillingsevne skal det bygges på eksisterende fortrinn. Det skal legges vekt på betydningen av forskning og kompetanse i utviklingen av et større næringsmangfold. I handlingsprogram for næringsutvikling er følgende satsningsområder definert:

- Grønn industri
- Digitalisering og forretningsmessig tjenesteyting
- Helsebasert næring
- Handel, opplevelser, reiseliv, idrett og kultur
- Bygg og anlegg

Med utgangspunkt i Handlingsprogram for Næringsutvikling foreslås følgende:

### *Strategi*

Sarpsborg kommune skal etablere et næringsfond som skal bidra til å fremme bærekraftig verdiskaping, styrke konkurransekraften og skape nye arbeidsplasser. Næringsfondet skal bidra til å nå målsettingene i kommunens Samfunnsplan og Handlingsprogram for næringsutvikling, og skal til enhver tid støtte opp under bystyrets vedtatte mål og strategier for kommunens næringsarbeid.

### *Formål*

Stimulere til økt verdiskaping, innovasjon og utvikling av et konkurransedyktig næringsliv i Sarpsborg kommune. Fondet skal stimulere til grønn omstilling, digitalisering, økt mangfold, økt sysselsetting og innovasjon. Fondet retter seg mot forstudier og forprosjekter der nettverk, klynger og/eller flere bedrifter samarbeider.

### *Målsetninger*

- Fremme innovasjon og grønn omstilling.
- Styrke konkurransekraften til lokale bedrifter.
- Skape nye arbeidsplasser og øke mangfoldet i næringslivet.

### *Strategiske prioriteringer*

- Grønn omstilling: Støtte miljøvennlige prosjekter.
- Digitalisering: Fremme digital transformasjon.
- Innovasjon: Stimulere utvikling av nye produkter og tjenester.
- Samarbeid: Oppmuntre til samarbeid mellom bedrifter og nettverk.

### *Økonomisk ramme*

Fondet er en videreutvikling av tidligere næringsfond. Kr 5.570.000, - står på fondet pr. dags dato. Av dette er det budsjettert brukt i 2025:

- Kr. 600.000 til områderegulering på Grålum
- Kr 2.700.000 til områderegulering ved stasjonsområdet

Dette innebærer at kr. 2.270.000, - gjenstår som udisponerte midler.

I 2025 er fondet på kr. 1.000.000, - (årlig avsetning) + 1.270.000, - (tidligere avsetninger). I tillegg er det budsjettert en årlig avsetning på kr. 1.000.000, - for årene 2026 - 2028. Kommunedirektøren foreslår at den årlige, søkbare rammen til enhver tid er innestående beløp på fondet, og at midler som ikke utdeles i løpet av budsjettåret, overføres til påfølgende år.

Kommunedirektøren foreslår at maksimalt søknadsbeløp pr. søker pr. år settes til kr. 500.000, - og at støtteandelen ikke kan utgjøre mer enn 50 % av totalkostnadene i prosjektet.

Det er avgjørende å sikre at midlene fra by- og næringsutviklingsfondet får størst mulig effekt. Ved å spisse målgruppen til forprosjekter, forstudier og samarbeidsprosjekter er det noen mulige fordeler:

1. Større samfunnsverdi per krone

Forprosjekter og forstudier har ofte lavere kostnader enn fullskala prosjekter, men kan likevel utløse betydelig videreutvikling og investeringer.

2. Stimulere til samarbeid og innovasjon

Samarbeidsprosjekter mellom flere bedrifter fremmer kunnskapsdeling, nettverksbygging og innovasjon, ofte på tvers av bransjer. Dette styrker næringslivets robusthet og evne til omstilling i tråd med kommunens mål om en bærekraftig utvikling.

3. Effektiv ressursbruk

Ved å begrense antall søknadsberettigede og spisse målgruppen, reduseres den administrative belastning og behandlingstiden. Dette kan bidra til bedre kvalitet i saksbehandlingen og mer målrettet bruk av offentlige midler.

4. Bedre måloppnåelse og måling

Forprosjekter og samarbeidsinitiativer har ofte tydelige mål og avgrensede tidsrammer, noe som gjør det enklere å måle effekt og følge opp resultater.

5. Redusert risiko

Tidligfaseprosjekter innebærer lavere økonomisk risiko for kommunen, samtidig som de gir innsikt i hvilke ideer som har potensiale for videre vekst.

#### *Fondets ramme*

Den økonomiske rammen for næringsfondet følger bystyrets avsetning av midler til formålet.

#### *Forvaltning av fondet*

Kommunedirektøren gis myndighet til å behandle og fatte vedtak i søknader der det omsøkte støttebeløpet ikke overstiger kr. 100.000, -. Søknader med støttebeløp over kr. 100.000, - skal behandles og avgjøres av formannskapet. Innkomne søknader behandles i tråd med vedtatte kriterier. Alle søknader registreres og sendes inn fra den statlige støtteportalen [Regionalforvaltning.no](https://regionalforvaltning.no)

Fullstendig strategi og retningslinjer for By- og næringsutviklingsfondet foreslås i tråd med vedlegg 1.

#### *Søknadsfrist*

Kommunedirektøren anbefaler at fondet organiseres med løpende søknadsfrist. Dette gir større fleksibilitet for søkerne og bidrar til en mer effektiv forvaltning av midlene. Søknader behandles fortløpende, noe som reduserer saksbehandlingstiden.

Målet er at søknader som behandles administrativt (inntil kr. 100.000, -) ferdigstilles innenfor målet på tre uker. Søknader som krever politisk behandling i formannskapet (over kr. 100.000, -) behandles i henhold til gjeldende politiske møteplan. Søknader som mottas i alminnelig ferietid og i helligdagsperioder vil få noe lengre behandlingstid.

Rask saksbehandlingstid er avgjørende for at fondet skal oppleves som relevant og tilgjengelig, særlig for aktører som har behov for støtte på kort varsel. Ved å åpne for

søknader når behovet faktisk oppstår, styrkes fondets evne til å støtte initiativer som ellers kunne falt utenfor.

Alternativet – faste søknadsfrister, for eksempel to ganger i året – vil kunne ekskludere prosjekter med kortere eller mer uforutsigbare tidsrammer. På den annen side gir faste frister mulighet for å sammenligne søknadene direkte, og dermed prioritere de som best oppfyller retningslinjer og kriterier for fondet. Kommunedirektøren anbefaler ikke faste søknadsfrister.

Kommunedirektøren anbefaler at den årlige søkbare rammen til enhver tid er fondets innestående beløp. Midler som ikke utdeles i løpet av budsjettåret, overføres i sin helhet til påfølgende år. Midlene gjøres søkbare fra og med 1. oktober 2025.

Kommunedirektøren anbefaler å vedta strategi og retningslinjer for By- og næringsutviklingsfondet jfr. vedlegg 1.

### **Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:**

#### Økonomi:

By- og næringsutviklingsfondet er et virkemiddel for å styrke næringslivet i Sarpsborg kommune. Midlene skal bidra til økt verdiskaping, innovasjon og sysselsetting, samt grønn omstilling, digitalisering og økt sysselsetting. En økonomisk støtte fra fondet kan dermed bidra til økt verdiskaping og gi positive økonomiske ringvirkninger både på kort og lang sikt.

Kommunens samlede fondsbeholdning vil bli redusert tilsvarende utbetalingene fra fondet.

#### Miljø:

Det foreslås at fondet skal stimulere til utvikling av miljøvennlige teknologier og bærekraftige løsninger, som skal bidra til å redusere klimagassutslipp og fremme miljøvennlige løsninger.

#### Folkehelse:

Gjennom støtte til prosjekter som skaper nye arbeidsplasser og fremmer inkludering og mangfold, kan fondet bidra til bedre livskvalitet, økt trivsel og styrket folkehelse i kommunen.